

Komlódi Melinda: *éj vagy és nappal*

Pópitý Richárd

Világítás

1. Most hogy itt ülök a fényben az árnyék megint találkozik a toll hegyével a papír felissza és én ez vagyok de vétlen fénytelen ragyognak a sorok –
- II. A szem felad a pupilla egyre tágul Fekete halak jönnek a növv résen át A távolság ujjaiban csak tőlük tudhatom merre vagy A ló sem hal meg csak mellém fekszik és fülel: félő be vagyunk csapva a madarakat is a szél kapja fel –
- III. A padláson ültem délután és a vörös, ferde fényben jöttem le végül – a ház most is fordul, a kertünk sötétül; az este fürdéssel: megsárgult lapok színével a sápadt homlok ráncaiba gyült fenn a por; gombonként araszolok fel, hasadon olaj csorog –
- IV. Reszkető ujjaink egyszerre eloldódnak az összesodort szalag surrogva bomlik széttekeredve: görbe vonal kígyózik az idő lassul dobban a test nehéz sóhajjal kinyíló végtelenségben

aztán megint meg-megroppannak feszülő ujjperceink: a lazult szálak a világosban lázasan újra összezsavarodnak –

- V. éj és nappal hamvat fonó kezekkel a perc ezernyi gondolattal halkuló fényekkel te vagy: te emelsz fel

Petri Csathó Ferenc

Mese

a kútban rézgarasok voltak meg egy torony árnyéka volt a tornyot aztán egy csikófejű fiú három üveggolyóért megvette a sebesült katonától

a toronynak hét vaslakatja s hetvenhét füstifecske lakta meg egy manó meg három denevér

fölészállt aztán százegy vasmadár s lett a torony helyén is pusztaság sivar halottfehér

pedig a kútban rézgarasok voltak a katona zsebében üveggolyók a kiscsikófejű fiú kezében paprikáskenyér

Csopakiné egy jó, forró fürdőre és egy nagy pohár limonádéra vágyott, amit egy hajtasra, möhön inna fenéig. Aztán még egyre, de ezt már apró kortyokban szürcsölgetné el, miközben jóleső izgalommal élné át a Dallas soron lévő részének váratlan, de mindenképp tanulságos fordulatait.

Estig dolgozott, s most rózsaszín Trabantjával pőfögött hazafelé a gyér forgalmú utcákon. A rádióból kellemes zene szólt halkán, simulékonyan.

Egy mellékutcából taxi igyekezett kifelé, pont Csopakiné orra elé, későn fékezve. Az asszony épphogy kitért előle, a kocsí vékony kormányát balra rántva. Csopakinének eszébe villant, hogy ha most karam-

A szél kinn vadul zúgott, hullámos, sziklás hegygerincek nyúltak el mindenfelé. Megindultam a keskeny vágányú sínpáron át, ott, ahol a magas és szürke kőtömbök között csontfehérre mosta a víz a talajt, órákat gyalogoltam az emelkedőn, majd fölkapaszkodtam egy váratlanul ismeretlennek tetsző kőfejtéshez, a kemény szél ruhámat testemhez fújta, megálltam, arra gondoltam, hogy nem félek. (A sziklafalakat lenyűgözőnek és viszolygatóknak találtam.)

Aztán egyszerre csak a meredélyen megzuhan, szakadt a szél, hirtelen és pár pillanatra sötét lett, lenn a völgyben pedig rejtegetőbb, ám tisztább a zöld, és majd oldalvást kerülve az erdőhöz simul, s mint egy könnyű (leheletnyi) fátyol, végül szertefoszlott előttem a fűben. A felhő nélküli, délutáni ég ölmos csöndességgel ölelte körül az egész vonulatot; szeszélyes veszett telhetetlenség ugyanúgy volt ebben a „mozdulatban” mint intenzív lemondás, mintha valami képmás után vágyódott volna az üresség. Egyenletesen, alig is érezhetően sötétedett, sárgás fény szóródott a kőomladék hasadékaiba, lágyabb éleket kölcsönözve így a törékenységeknek, mint ha a megbánás nem emberi figyelme volna mindez.

A kövek néma tanítók, elnémitják a megfigyelőt, s a mit tanulunk tőlük, javarészből továbbíthatatlan.

Mivel a nagypapa az erdőben volt aznap délután, nekem is oda kellett men-nem, és miért is szegültem volna ellen sugallataimnak, bizonyos voltam abban, hogy elvezetnek hozzá; igyekeztem engedelmesskedni hát, és ha nem is lehetek valami nagyon büszke rá, azt hiszem, azért bánkódnom sem kell, hiszen jól tettem, valószínűleg.

Akkor észrevettem azt a négy alakot a szikes domboldal mögött a sötétlő fenyők gyökereinél, ahogy tétován állodgálnak. Nyitott tenyérrel csapkodtam a mogyoróbokor gallyait, a cserjéket meg a kőröket, hogy azután elrejtőzhessek, figyelhessek és hallgassam a zajokat, a neszeket, melyekről már meg sem is tudom, mit jelent.

Nem tudom, mi okból, az a társaság meggondolta magát és visszagyalogolt a kőfejtés alá.

Valójában nem gondoltam semmire a világon, csak zavaros hangokat hallottam, valami megváltozott a csendben, én pedig füleltem, azt hiszem úgy, mint egy állat, mely összerезzen, és dögliőtnék tettei magát, de én nem szerettem volna sokáig így maradni –, meg-erőltetni azonban mégsem erőltettem meg magam, sőt, egyre inkább megszoktam a

Bányász J. István

Trabant gyertyával

bolozik ezzel a csótánnyal, akkor kiszámíthatatlan messzeségbe tolódott volna el a forró fürdő, utána a nagy pohár limcsivel, s alighanem a Dallast is végzetesen elmulasztotta volna. Egyszóval, némileg ingerültté vált. Megállt hát, s visszatolatott a még mindig vesztelő taxiig. Kikapcsolta az övét, átkönyökölt a szomszédos ülésre, letekerte a nyikorgó ablakot, s a következő tanáccsal szolgált a személyfuvarozónak:

– Járjál lovon, hülye

bunkó, mert akkor kettőtök között lesz egy értelmes állat is!

Ezekután, nagymértékben megnyugodva, felnyikorogta az ablakot, visszahajolt a kormány mögé, bekapcsolta az övét, s kék füstbe burkolva hagyta ott a becsületsértett taxist.

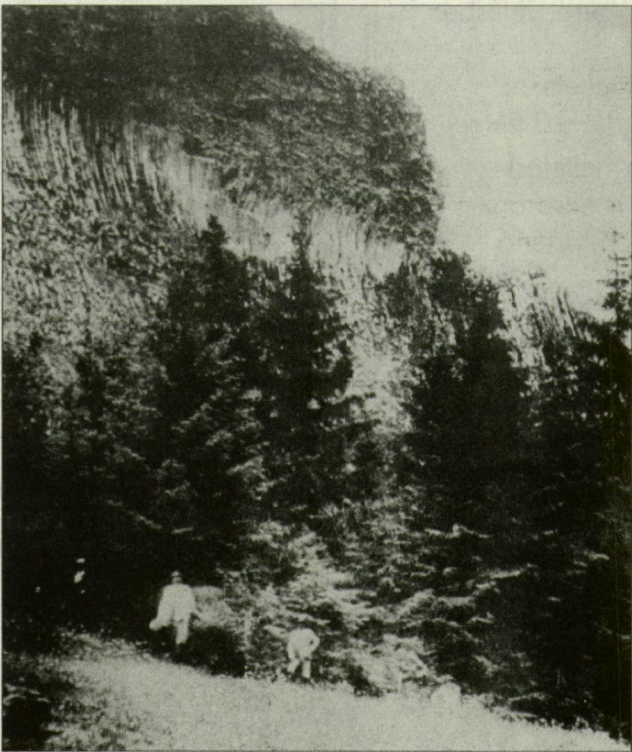
Hazafelé még rávillogott egy szembejövő, ő meg automatikusan vissza neki, s ezzel egy időben lelassított ötvenre. Az már nem tűnt föl neki, hogy hazáig egyetlen rendőrrel sem találkozott.

Leparkolt a ház előtt, megnézte óráját s megnyugodva látta, hogy tervezett esti programjából mind-egyikre jut majd bőven ideje. Fáradtan sétált a lépcsőház felé. A ház előtti padon Tőreki bácsi üldögélt gömbölyded tacsókja kedvéért. Mosolyogva üdvözölte Csopakínét, majd huncutkásan hunyorogva hozzátette:

– Bárkí bármit is mond, jó kis autó ez a Trabant. Mer’ ahogy látom, sötétben hazatalál világítás nélkül. Ha-bár, ha meg nem sértem, én legalább egy gyertyát oda-biggyesztenék a szélvédő mögé, hogy a többi autós azér’ lássa, hogy jövök, ha jövök.

Solymosi Bálint

„Detonáta”

Detonáta. (Fotó: Veres Ferenc)

helyzetem és majdnem elaludtam. Ebben a félálomban egyszerre csak azt láttam, hogy az erdő szélén anyám nevet rám, és közvetlen mellőle egy fölvert nyúl szalad felém; a lába el volt löve, és a seb vörös színe a látvány realista kidolgozására készítetett, nem is tudom tényleg, valamiféle vigaszt vártam talán... Végre megjelent a nagyapám.

Az éden sem édes ott-hon, gondoltam.

Egyszerre émelyítő, meg rendkívül hideg és az egyértelműségétől kiábrándító, üres érzés is, amikor pillanatok alatt tisztában vagyok a tünetekkel...; a szív. Mondta a nagyapám mel-lém érve, de aztán még jó néhány lépést tett, hogy szemügyre vegye azt a társaságot.

Ott álltak a hasadék előtt a völgyben, arra gondoltam, olyan ez, mintha az út vége volna, az az érzet, hogy az ember végiggondolhat bármit is, de majd hogy aztán ez az érzet is elgondolhatatlanná lesz –, minek is lenne vége...? Az egyik leguggolt, azt néztem. *Árvult hulladék ne legyen megint szeretetlen a kézben*, mormoltam.

Várjon, szólt még anyám elhaló hangon, a végén még minden jóra fordulhat...! S a szemembe könny szökött és elhomályosult a tekintetem.

Az állat hároméves lehetett, mondta csendesen a nagyapám, azt nem hiszi, hogy most már tudna lélegezni, egy pillanat alatt

létrejött számára a kiút...

A nnak a négy alakban egyszerre csak azt me volt, azzal a fajta pillanattal, melynek inkább a láthatárral, mintsem az eléje kerülővel akad dolga. Nem valami hideg rémfigurák ők, nyugtatgattam magam, ugyanakkor különös öltö-zékük arra csábított, hogy kezeimmel érintsem, hogy megtapogassam őket, tudva, nem nagyon illik embereket tapogatni...; de mégis, vajon miből vannak, miféle anyagból...? Hogy ugye nem a végtelen lepusztultság hátsó kulisz-száiból léptek elő most egy olyan tempóval, mely alkalmat ad számukra a tiszta megnyugvásra, s hogy így van idő, számukra, meg-állni...? Fényképezkednek, mondtam magamban akkor.

„Aki nem gyűjt velem, az szétszór.”

Szerettem volna egy szederágot letörni. Esetleg szentjánoskenyeret törni, vagy szedret, csipkebogyót, egy kis gombát szedni az őszi nedvektől süppedő réten, jó lett volna bizony. Azok az emberek nem féltek egymástól, én úgy láttam, és szerettem volna elmondani nagyapának.

Az állat sohasem lehet „rossz”, még akkor sem, ha olykor-olykor ezt mondjuk is. Ahhoz ugyanis, hogy valami rossz legyen, szellemre van szükség. Még akkor is, amikor egyes állatok „cselt” alkalmaznak, ez a csel teljességgel meghatározott módon, meghatározott alkalmakkor, s ennél fogva kényszerűen lép

működésbe. Egyetlen állat sem mutatkozott. A kuvik is hallgatott.

Nem éreztem rosszul magam az erdőszélen, ettől rosszabbat is el tudtam képzelni.

Megpillantottam a fényt a mozdulatlan, fémsúlyú lombokon keresztül, melyek mintha tényleg zöldpatinájú rézlemezekből állnának, semmi széljárás meg nem rezdítette őket, elsikló, halvány fényköröket láttam, és valamivel lejjebb a kavargó álmok színterét, mely mégis mintha a meg nem valósulás bánatát lehellte volna ott a félhomályban. Újra tudom hát, mennyi szomorúság van a születésben?, kérdeztem magamat.

Minden öröm, szeretet, imádat, természet, zene, lelkesültség, és mindez telve rémülettel és félelemmel, elmúlással és fölkiáltásokkal. A vadvirágok apró, moccanó fényei és árnyai közt zörrenés és éles csicscsergés hall’szott, azután gyorsan el is csúszott a madár, talán egy szajkó. Őszi vadvirágok, megannyi éj nélküli csillag, a felhők hiányában szenvedő csillag, közöttük a négy alak, maga az elképesztő nyugalom, olyas, amit csak a „régebbi” és a „természet” szó jelenthet az ember számára, olyas, amit csak étel és ital élvezete adhat, vagy olyas, amit még sohasem láttunk, de mégis mintha emlékeznék reá, tán pontosabban...; igen, ez a látvány magával ragadott, talán mert lelkem mélyén őrzöm a hangokat, a robbanás lármáját, gondoltam.

Egyszer azt hallottam, vagy inkább olvastam valahol, amikor még úgy véltem, jó lesz, ha művelődöm, szórakozom, vagy ha agyoncsapom valamivel az időt, hogy az erdőben hiába hisszük, egyenesen meggyűnk, voltaképpen körben haladunk, ezért hát így indulhatott az a társaság is neki, gondoltam, körben jártak, mintha csak körül-nének egyet, de azt remélve, hogy majd egyenesen haladnak. Most már ez a négy alak örökké visszatér a kőfejtés alá...?

Nagypapa, szaladtam elő a bokrok közül, a majomtej megtette a magáét...! Meg?, fiam, kérdezte nevetve, majd azt javasolta, hogy menjünk az erdőn át haza.

Azt válaszoltam, hogy én még maradnék azzal a társasággal, de aztán mégsem követtem őket: nem a gondatlan jókedv, és nem is a pesszimizmus tartott vissza, egyszerűen nem tudtam őket követni.

Egyedül mentem haza, gyötrelmek nélkül, üresen, kitisztulva az új reményre; most nem bánthattak akár-mi kínok, újra kezdődik a játék, gondoltam, ahogy már annyiszor történt.